

REPUBLIKA HRVATSKA
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET U ZAGREBU
DEKANAT

FACULTAS IURIDICA
UNIVERSITAS STUDIORUM
ZAGRABIENSIS

10000 Zagreb, Trg Republike Hrvatske 14, Hrvatska, pp 175
Tel.: Dekan: (1) 4830-596; Tajništvo: (1) 4564-303,
Stud.ref: 4564-328, Fax: (1) 4564-030
IBAN: HR9823600001101264729

FACULTY OF LAW
UNIVERSITY OF ZAGREB

Zagreb, 21. listopada 2021.

Priopćenje za javnost

Ukidanje pravne osobnosti centara za socijalnu skrb prijetnja je učinkovitosti i djelotvornosti sustava

Sustav socijalne skrbi u Hrvatskoj je na margini javnog i političkog interesa već duže vrijeme. Interes za sustav jačao je uglavnom nakon ekscesa u kojima su žrtve bile ranjive i slabije zaštićene skupine (djeca, starije osobe, žene - žrtve nasilja...) ili djelatnici koji rade u sustavu. Tako su nakon zadnjeg ekscesa u kojem je smrtno stradala djevojčica, čija je obitelj bila korisnik sustava socijalne skrbi duže vrijeme, najavljene promjene i reforme kojima bi se ubuduće spriječili takvi događaji.

Jedna od ključnih promjena ili reformi koju je nagovijestio ministar Aladrović, predstavljajući Akcijski plan unaprjeđenja socijalne skrbi i najavljujući upućivanje Nacrta prijedloga Zakona o socijalnoj skrbi u javno savjetovanje, jest i promjena ustroja sustava na način da se ukida pravna osobnost centara za socijalnu skrb, a centri se zamjenjuju središnjim zavodom za socijalnu skrb, 21 podružnicom zavoda i ispostavama. Ta se reforma opravdava neučinkovitošću sadašnjeg sustava i neujednačenim postupanjima u praksi. Smatramo da taj prijedlog, kojem se protive sve stručne udruge (Hrvatska udruga socijalnih radnika, Hrvatska komora socijalnih radnika, Sindikat zaposlenika u djelatnosti socijalne skrbi), neće pridonijeti učinkovitijem i djelotvornijem ustroju i radu sustava iz sljedećih razloga:

1) Prijedlog o ukidanju pravne osobnosti centara za socijalnu skrb nije došao od predstavnika djelatnika (stručnjaka) koji rade u centrima za socijalnu skrb ili drugim ustanovama socijalne skrbi niti od radnih skupina koje su radile na izradi prijedloga novog Zakona o socijalnoj skrbi, već je nametnut od strane ministra/ministarstva. Nijedna od radnih skupina (niti njihovi članovi pojedinačno) nisu nikada izašli s prijedlogom da se ukine pravna osobnost centara za socijalnu skrb i centri zamijene zavodom i njegovim podružnicama niti se o takvom prijedlogu raspravljalo na sjednicama radnih skupina.

2) Tim se prijedlogom sustav socijalne skrbi u Hrvatskoj hipercentralizira, iako već postojeći sustav spada među visoko centralizirane sustave. Time se lokalnim/regionalnim vlastima oduzima mogućnost utjecaja na sustav socijalne skrbi, iako po Zakonu o socijalnoj skrbi lokalne/regionalne vlasti imaju obveze financiranja određenih prava (pomoć za stanovanje, pučka kuhinja, smještaj beskućnika, dio troškova centara za socijalnu skrb, domova socijalne skrbi...). Daljnja centralizacija sustava nije u skladu s Ustavom Republike Hrvatske (čl. 129.a) u kojem stoji da jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana među kojima su posebice potrebe socijalne skrbi. Ova je ustavna odredba detaljno razrađena u člancima 19. i 19.a. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi koji propisuju da općine, gradovi i veliki gradovi u sklopu svojeg samoupravnog djelokruga, među ostalim taksativno nabrojanim poslovima, obavljaju poslove socijalne skrbi. Novim prijedlogom Zavod za socijalnu skrb nema nikakvih obveza prema jedinicama lokalne samouprave u smislu da podnosi izvješća, a niti su lokalne/regionalne vlasti zastupljene u upravnom vijeću novog zavoda. Evidentno se ovdje radi o promjeni ustroja po uzoru na Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) koji također ima područne službe, urede i ispostave. No, sustavi socijalne skrbi i mirovinskog osiguranja djeluju na različitim načelima. Logično je da postoji jedinstvena i centralizirana administracija koja upravlja javnim programom mirovinskog osiguranja jer su načela, uvjeti i naknade mirovinskog osiguranja isti na cijelom teritoriju RH. I sustav socijalne skrbi mora imati

određenu razinu standardiziranosti na cijelom području zemlje, međutim, centri za socijalnu skrb trebaju odgovoriti standardnim, ali i specifičnim potrebama građana lokalnih zajednica u kojima djeluju. Ukidanjem pravne osobnosti centara za socijalnu skrb dovedeno je u pitanje demokratsko načelo supsidijarnosti i pozicija centara kao ključnih institucija ne samo socijalne skrbi, već i socijalne države. Osim toga, osnivanje zavoda za socijalni rad nije u skladu s potrebama socijalnog rada u zajednici koji se treba razvijati na lokalnoj razini i što više decentralizirati.

3) Razlog za promjenu ustroja i ukidanje pravne osobnosti centara obrazlaže se neučinkovitim upravljanjem i neujednačenim postupanjima. Nigdje nije jasno navedeno o kakvim se konkretnim neujednačenim postupanjima radi i što je eventualni uzrok takvog postupanja (nejasni zakonski propisi, izostanak podzakonskih akata, ustroj centara, nedostatna kontrola ministarstva ili nešto drugo). I u dosadašnjem ustroju ministarstvo je imalo dovoljno ovlasti da ujednači postupanja jer su centri bili odgovorni prema nadležnom ministarstvu, a ne prema lokalnoj samoupravi. Naravno, to ne znači da je sadašnja mreža centara i podružnica idealna i da u nju ne treba dirati. Smatramo da bi trebalo napraviti promjene u toj mreži ovisno o uočenim nedostacima (npr. transformirati manje centre u podružnice i sl.) te da bi trebalo ojačati mrežu centara za socijalnu skrb novim zapošljavanjem stručnih i drugih djelatnika, stručnim osposobljavanjem i ulaganjem u njihovu infrastrukturu, između ostalog i korištenjem EU sredstava.

4) Naziv „centar za socijalnu skrb“ prepoznatljiv je i razumljiv većini hrvatskih građana te predstavlja dio tradicije duže od 60 godina tijekom koje su se uvijek ključne institucije socijalne skrbi nazivale „centri za socijalnu skrb“ ili „centri za socijalni rad“. Ukidanjem pravne osobnosti centara socijalne skrbi samo će se dodatno pogoršati javna percepcija socijalne skrbi, rast će nepovjerenje građana i usporit će se procesi unaprjeđenja djelatnosti.

Predlažemo da se uzmu u obzir komparativna iskustva drugih zemalja u reformi sustava socijalne skrbi, posebice, na primjer, Slovenije koja je uspješno reformirala svoj sustav i s kojom dijelimo zajedničku povijest razvoja socijalne politike.

Slažemo se da je reforma sustava socijalne skrbi potrebna, ali ona ne smije biti ishitrena i nametnuta te protivna mišljenjima djelatnika, stručnjaka i istraživača. Reforma treba biti pažljivo pripremljena, temeljiti se na prethodno utvrđenim znanstveno-istraživačkim i analitičkim uvidima i realnim potrebama korisnika, te treba uključiti sve relevantne dionike koji djeluju u području socijalne skrbi i socijalne politike: od djelatnika i stručnjaka sustava socijalne skrbi, članova akademske zajednice do predstavnika lokalne i regionalne samouprave, organizacija civilnog društva i drugih zainteresiranih dionika. Samo tako cjelovito pripremljena reforma moći će odgovoriti razvojnim izazovima i doprinijeti razvoju zemlje.

Studijski centar socijalnog rada
izv. prof.dr.sc. Gordana Berc, predstojnica

Katedra za radno i socijalno pravo
prof.dr.sc. Željko Potočnjak, predstojnik

Katedra za upravnu znanost
prof.dr.sc. Gordana Marčetić, predstojnica